

Clasă și exploatare

Workers Solidarity Movement

2016

Ce își propune această lucrare despre Clasă și Exploatare ...

Stânga discută despre clasă în moduri care sunt deseori contradictorii și confuze. Această lucrare reprezintă utilizarea noastră colectivă a conceptului de clasă și a modului în care înțelegem exploatarea. Orizontul acoperit presupune în mod inevitabil realizarea unor generalizări majore, dar scopul este schițarea perspectivei noastre colective în jurul acestor subiecte, nefiind doar o resursă educațională în sine.

Cum discutăm despre clasă

Cel mai frecvent mod în care se discută despre clasă în nordul global presupune o definiție de „bun-simț” ideologic a clasei ce se concentrează pe sărăcie și bunăstare în sine, educația formală primită și, deseori, dacă cei care muncesc își folosesc mai ales puterea fizică sau mentală. Acest lucru se reflectă în exprimările profund ideologice ale politicianilor și massmediei cum că „acum suntem cu toții din clasa de mijloc”. Acest lucru se traduce prin faptul că aproape nimeni din nordul global nu face parte din clasa muncitoare în afara unei populații restrânse, puternic marginalizată de sărăcie și snobism.

O variantă mai radicală a acesteia, deseori adoptată de stânga, insistă că încă mai există o clasă muncitoare semnificativă pentru că pe lângă muncitorii manuali, acea clasă îi include, de asemenea, pe șomeri și pe majoritatea celor din sectorul serviciilor, inclusiv sectorul public. Această variantă pune accent pe clasa capitalistă și tinde să minimizeze existența unei clase de mijloc, în afară de momentele în care se folosește de aceasta pentru a-și descrie oponenții politici din zona stângii.

Porțiunea stângii influențată de feminismul intersecțional reprezintă o sub-categorie a acesteia în care clasa este tratată ca o formă de oprimare în plus și nu reprezintă nucleul procesului de exploatare. În această situație „clasismul” este cel care trebuie contracara, deși noi preferăm termenul direct de „snobism”. Acesta reprezintă criminalizarea claselor de jos – deseori în foarte mare legătură cu rasismul – și faptul că oamenii cu anumite accente, sau care trăiesc în anumite zone, sunt discriminați. Toate aceste lucruri trebuie combătute, dar nu reprezintă o imagine completă a modului profund în care viața într-o societate de clasă ne modelează fiecare aspect al vieților noastre și al societății. Acest lucru nu poate fi înțeles pe deplin decât prin perspectiva exploatării.

Lăsând la o parte opoziția față de snobism, preferăm să discutăm despre clasă cu următoarele delimitări clare:

A. O clasă muncitoare sau proletariat ce include vasta majoritate a societății. Practic toți aceia cărora le lipsește capitalul și prin urmare suntem nevoiți să muncim pentru alții, plus aceia care au suficient capital doar pentru a supraviețui – fermierii de subzistență rămân o mare minoritate a populației lumii, negustorii ambulanți reprezintă un alt exemplu.

B. O clasă capitalistă formată din oameni care nu au nevoie să muncească pentru a rămâne bogați și care continuă să genereze bogăție prin intermediul altora care muncesc pentru ei, fie în mod direct sau prin rente. Această clasă reprezintă mai puțin de 1% din populație.

C. O clasă de mijloc formată din mici proprietari, comercianți și funcționari foarte bine plătiți – incluzând avocați de top, funcționari din administrație, universitari, personalități media și manageri. Acea clasă spre deosebire de restul dintre noi poate acumula cantități substanțiale de capital pe parcursul vieții. În majoritatea societăților aceasta reprezintă probabil între 5 și 10 din populație.

Această diviziune pe care o alegem este una funcțională. Fiind anarhiști o alegem pentru că credem că drumul spre libertate se plasează în mare parte în conflictul de clasă dintre clasa muncitoare și clasa capitalistă. Dacă noi ne creștem mărimea bunăstării generate prin cereri de creșteri salariale, partea lor de bunăstare scade. Clasa muncitoare este deseori într-atât de divizată încât nu reușim să articulăm acel interes comun, dar clasa capitalistă rămâne profund conștientă și își urmărește interesele de clasă. Poziția clasei de mijloc este una mai complexă, este deseori bine răsplătită de clasa capitalistă, dar rămâne în continuare servilă față de aceasta.

O revoluție de succes necesită din partea clasei muncitoare depășirea propriilor diviziuni interne pentru ca astfel să atingă o conștiință de sine ca și clasă, incluzând o conștientizare a propriei sale puteri de a transforma societatea. Din acest motiv lupta împotriva opresiunilor este esențială, existența ideologiei rasiste, sexiste și colonialiste din interiorul clasei muncitoare și privilegiile oferite sectorului

masculin alb, în special, produc și reproduc diviziunile din cadrul clasei muncitoare. Deși ne concentrăm pe exploatare în această lucrare, aceasta nu este cumva izolată de formele de oprimare, ci mai degrabă crearea și reproducerea dominației de clasă în general și a dominației capitaliste în special necesită divizarea și redivizarea clasei muncitoare de-a lungul unor intersecții multiple.

Originile și dezvoltarea clasei și a exploatării

1. Cea mai mare parte a existenței umane am trăit în grupuri care nu aveau nicio structură de clasă. Există o oarecare specializare a muncii, dar se pare că nu existau diviziuni în putere și bogăție care să fi fost transmise de la o generație la alta. Nimic nu este natural în privința clasei, aceasta este în întregime un lucru pe care l-am construit.

2. Clasa pare să se fi dezvoltat cam în același timp și în aceleași locații cu agricultura. Agricultura și creșterea animalelor alături de depozitele de grâne însemna că surplusurile puteau fi acumulate în timp. Indivizi și grupuri puteau pretinde drepturi asupra acestor surplusuri și asupra pământului pe care acestea erau realizate. Războiul pentru acumularea de pământuri adiționale, acapararea depozitelor de hrană și a animalelor, și aducerea în sclavie a altor muncitori au devenit posibile. O clasă specializată care domina prin sabie și nu muncea pe câmpuri a luat naștere. Impunerea patriarhatului a permis membrilor acestei clase să își transmită puterea și bogăția, în special descendenților masculini. Din interiorul acestui grup militar au luat ființă familii individuale de conducători care deseori au acumulat o putere absolută în mâinile lor, uneori punând bazele unor dinastii care au continuat timp de multe generații.

3. Mare parte din restul celor 10 000 de anii de istorie consemnată poate fi descrisă în termenii de mai sus. Pe scurt, a existat o clasă specializată în comandă militară care utiliza violența directă pentru a domina clasele. Exploatarea a devenit evidentă imediat pe măsură ce soldații preluau fizic producția celor care munceau, torturând, ucigând și întemnițând pe toți aceia care refuzau. Au luat naștere noi religii patriarhale care puneau mare preț pe natura divină a conducătorilor, uneori aceștia fiind considerați literalmente zei.

4. O trăsătură comună ce se manifesta în aceste societăți era apariția unor clase de comercianți care acumulau averi considerabile prin intermediul comerțului. Destul de des aceste grupuri erau suprimate, iar bogăția lor era preluată de clasa conducătoare în momentul în care bogăția acestora devenea prea puternică, sau pentru că clasa conducătoare dorea ștergerea unor datorii pe care le acumulase.

5. Majoritatea societăților cuprindea, de asemenea, un strat de muncitori calificați a căror muncă însemna că aceștia nu cădeau victime cu atâta ușurință mecanismelor comune de exploatare prin violență. Aptitudinile acestora erau rare și deloc ușor de înlocuit, lucru ce le oferea o formă limitată de putere ce putea fi exprimată prin fugă sau chiar prin încetări organizate ale muncii. Chiar și acum 3000 de ani întâlnim mărturii ale unor greve pornite de constructorii mormintelor din Valea Regilor din Egipt în timpul domniilor lui Ramses ale III-lea, al IX-lea și al X-lea.

6. Apariția capitalismului reprezintă povestea succesului eforturilor unei clase europene de negustori de a cere drepturi legale și democratice universale cu scopul de a-și proteja bogăția în fața unor preluări arbitrare. În mod ironic o componentă majoră a bogăției acestora a constat în produsul sclaviei și colonialismului, mai exact acumularea bazată pe acapararea bogăției și chiar a trupurilor oamenilor cucerți prin forța militară. Acest lucru a necesitat crearea ideologiilor rasiste și colonialiste recognoscibile azi pentru justificarea procesului de cucerire și înrobire.

7. Acea acumulare de bogăție a permis clasei comercianților ce își făcea apariția să își folosească monopolul de capital și nu doar simpla violență pentru acumularea altor bogății. În loc să folosească sclavi pentru echipajele de pe vase, sau pentru a munci în mine, aceștia au plătit marinarilor sau minerilor un salariu în schimbul muncii lor din expediție sau din mină. Sistemul de fabrici s-a dezvoltat din acesta când utilajele au fost folosite pentru a permite unui singur muncitor să realizeze aceeași muncă pentru care mai înainte ar fi fost necesari mulți muncitori. În loc ca muncitorii să vândă cele produse, producția mergea la proprietarul fabricii care o vindea pentru profit și utiliza o parte din acel profit pentru a plăti salariile muncitorilor. Utilajele erau scumpe, mult peste ce și-ar fi permis orice muncitor. Costul utilajelor și spațiul pentru instalarea acestora împreună cu cheltuielile necesare

pentru menținerea în funcțiune au ajuns să fie numite „capital” și prin urmare aceia care aveau suficientă bogăție au fost numiți capitaliști.

8. Dezvoltarea capitalismului a necesitat o violență considerabilă, fabricile erau niște locuri periculoase și neplăcute, orașele industriale timpurii erau suprapopulate, murdare și aveau rate ale mortalității ridicate. Forța a fost necesară pentru transformarea oamenilor în muncitori, dar odată ce aceștia au ajuns muncitori sistemul salarial s-a ocupat de impunerea disciplinei capitaliste. Deposedăți de pământuri și de orice alte mijloace de subzistență muncitorii aveau de ales între muncă sau înfometare. Această clasă muncitoare reprezenta încă o mică minoritate, dar legile erau tot mai mult construite în general în jurul nevoilor clasei capitaliștilor de a obține și disciplina muncitori.

9. Clasa capitalistă nu era o clasă miliară precum fuseseră conducătorii anteriori, iar nașterea capitalismului a marcat venirea în conflict a clasei capitaliste a comercianților și bancherilor cu vechea clasă militară feudală. Democrația parlamentară și „statul de drept” au luat naștere din acel conflict și din nevoia clasei capitaliste pentru un sistem care să-i protejeze în mod simultan de preluarea bogăției lor de către clasa militară, dar și să prevină clasele de muncitori mult mai numeroase spre a face același lucru. Crearea acelui sistem a avut nevoie de revoluții în masă care au răsturnat vechea ordine feudală și au clădit noua ordine capitalistă în locul acesteia.

10. Exploatarea poate fi înțeleasă ca modul de funcționare al acestui sistem în care bunăstarea generată nu se îndreaptă spre cei care muncesc, ci mai degrabă spre cei care dețin capitalul. Proprietarii nu îi amenință în mod direct pe muncitori cu violența, în schimb muncitorii depind de proprietari pentru a avea de muncă și într-adevăr învață să fie recunoscători pentru acest lucru. Astăzi clasa capitalistă este deseori descrisă de media și de politicieni drept „creatori de locuri de muncă” și „antreprenori”, în fața cărora noi, muncitorii, ar trebui să fim recunoscători. În Irlanda ni se spune că trebuie să fim recunoscători unor corporații super profitabile ce evită taxarea precum Apple și Google pentru că „crează slujbe”. Acest lucru evidențiază cât de invizibilă a devenit exploatarea. Punctul de interes nu îl reprezintă profiturile imense ce sunt realizate de către mintea fiecărui muncitor, ci slujba care este „oferită”.

Text aprobat în mod colectiv la Conferința Națională a Workers Solidarity Movement, octombrie 2016

Biblioteca Anarhistă

Workers Solidarity Movement
Clasă și exploatare
2016

Preluat la 16.12.2022 de la <https://iasromania.wordpress.com/>

ro.theanarchistlibrary.org